

Πρόσκληση
Έφη Σπηλιώτη
ΠΑΤΡΙΔΑ
ενθυμήσεις, ευγνωμοσύνη, συγγνώμη

ΠΕΜΑΧΡΙΝΑ • Μηνιές Κεφαλονιάς
Σάββατο 10 & Κυριακή 11 Αυγούστου 2024, 7 μ.μ.-11 μ.μ.

ΠΑΤΡΙΔΑ

ενθυμήσεις, ευγνωμοσύνη, συγγνώμη

Κι εφέτος είμαι αφάνταστα χαρούμενη που η Μανίτα κι εγώ, εκείνη από τα μεγάλα και μακρινά ταξίδια της, εγώ από την Αθήνα και τις σκέψεις μου, επιστρέφουμε σαν τους γερανοί, σαν τα χελιδόνια, στην Κεφαλονιά. Στην ΠΕΜΑΧΡΙΝΑ, πάνω από την θάλασσα! Είναι σχεδόν έθιμο να παρουσιάζω την δουλειά μου, σκέψεις και έγνοιες από το χθες, το σήμερα, το αύριο, σε μια έκθεσή μου όπου συναντώ τους φίλους μου, τους παντοτινούς και πιστούς, αλλά και τους νέους, είναι δύο ξεχωριστές μέρες, διαφορετικές κάθε φορά, είναι πια ένα πολύτιμο κομμάτι της ζωής μου. Ετοιμάζομαι γι' αυτό και το περιμένω με λαχτάρα.

Η Αθήνα που ζω, η αρχαιότερη και πιο σημαντική πόλις της Γης, μου παρέχει την δυνατότητα να αντικρίζω υπερήφανη κάθε μέρα από την Πατησίων μου την Ακρόπολη, την αιώνια πνευματική κορυφή του κόσμου, φέροντας πάντα ταυτόχρονα μέσα μου ρίζες, καταγωγή, αίμα, ανθρώπους, βιώματα και εικόνες και τους γαλάζιους ορίζοντες του Ιονίου, της Κεφαλονιάς.

Η Αθήνα είναι η τροφός μου, που με προκαλεί και με κεντρίζει με έντονα ερεθίσματα, η Κεφαλονιά είναι η τροφοδότης μου, οι καταβολές μου παραμένουν έλξη ακατανίκητη και μαγνήτης.

Εφέτος και αιωνίως, πολλές οι συμφορές που προκαλούν οι άνθρωποι στον αντίπαλό τους, τον «άλλο» άνθρωπο, με πολέμους και βαρβαρότητες. Ταυτόχρονα αναδεικνύεται έντονα πια κι αυτό που ο άνθρωπος προκαλεί όχι σε εχθρό του αλλά στην μεγάλη του Φίλη, στην Μητέρα, στην Φύση: μια κλιματική αλλαγή που διαφαίνεται χρόνια και χρόνια και που έχει χτυπήσει ήδη την πόρτα μας... Είμαστε αδιάφοροι, τυφλοί και κουφοί στις προειδοποιήσεις και τα μηνύματα για τις συνέπειες, συνεχίζεται αμέριμνα και ακάθεκτα η ασέβεια σε όλες της τις μορφές...

Τα μεγάλα θηρία της Γης, φάλαινες, ελέφαντες, πύθωνες και κροταλίες δεν την καταστρέφουν· την Φύση την τραυματίζει μόνο ο μικρός άνθρωπος, που πιστεύει πως είναι ο απόλυτος κυρίαρχος και πως ο κόσμος όλος έγινε γι' αυτόν και η Γη γυρίζει για χάρη του. Και πως έχει δικαίωμα και μπορεί να την υποτάξει, να πάει κόντρα στους νόμους της, να την χρησιμοποιήσει μέχρι εξαντλήσεως, να την εκμεταλλευτεί, να την αλλοιώσει, να την εξουθενώσει. Κι ενώ υπάρχουμε χάρη στα πλάσματα της και τα αγαθά της και την αδιάλειπτη, την αδιάκοπη παροχή και προσφορά της και τις αιώνιες δωρεές της, ως αχάριστοι, δεν εκτιμήσαμε την ευεργεσία της, σπάνια την ευχαριστούμε και σπάνια της το ανταποδίδουμε.

Δεν αγγίζω τις μεγάλες πληγές, βιομηχανίες, χημικά και απόβλητα, ατομικές βόμβες, δεν τα θίγω, δεν είμαι ειδήμων. Μιλώ γι' αυτά που συμβαίνουν στην καθημερινότητά μας, που γνωρίζουμε όλοι και μπορώ να αγγίξω, την στάση μας απέναντι σ' ένα μεγάλο μέρος της Φύσης, στα ζώα, όχι τα μακρινά της ζούγκλας, αλλά τα γνώριμα, τα κοντινά, τα οικεία... Αυτά που η ζωή μας όλη έμμεσα ή άμεσα είναι συνδεδεμένη και εξαρτημένη από αυτά, ζώα που παλιότερα ήταν των σπιτιών και της αυλής μας και που τώρα έχουν εξαφανιστεί. Τώρα η δύσκολη ζωή τους είναι ακόμα χειρότερη, μες τα τεράστια κλουβιά τους, μες τις φυλακές τους το ένα στριμωγμένο πλάι στο άλλο για να παχαίνουν και να γεννούν... Άπειρα πλάσματα, μια αλυσίδα ζώων που ονομάζουμε ζώα, ανέκαθεν αυθαίρετα, χωρίς να ερωτηθούν, είναι φορείς της ζωής μας, ζούμε από την ύπαρξή τους. Είναι οι ευεργέτες μας.

Η θέση, η εκτίμησή μας, γι' αυτούς τους ευεργέτες που με χίλιους τρόπους μας προσφέρουν, εκτός από τις εξαιρέσεις που υπάρχουν πάντα ευτυχώς, είναι ανύπαρκτη, λες και πρόκειται για άψυχα εργαλεία και σιδερικά. Αλλά καθόλου δεν είναι!

Είναι πλάσματα ζώντα με νοημοσύνη, με σάρκα και οστά, σαν κι εμάς έχουν μάτια, μύτη, στόμα και αυτιά κι αναπνέουν κι εκπνέουν τον ίδιο με εμάς αέρα, έχουν ευαισθησία και διαίσθηση, αισθάνονται, χαίρονται και πονούν και το ξέρουν πολύ καλά όταν τα πηγαίνουν για το τέλος... Κι αν έχουν ψυχή, όπως ο Άγιος Φραγκίσκος της Ασίζης πίστευε, αυτή θα είναι αγνή!

Αυτό τον καιρό σκέφτομαι, και με βασανίζει η σκέψη, πως ακόμα και οι καλύτεροι άνθρωποι, όπως ο αγαπημένος νόμος μου, ο Αλέξανδρος –μια μικρογραφία του κόσμου– ο άκακος και ειρηνικός, ίσως να μη χαϊδεψε ποτέ την βοηθό του, την Γαιΐδουρίτσα μας, την Λεβάντα, την πάντα φορτωμένη με τα αγαθά των κόπων του. Κι ούτε είδα κανέναν από τους δικούς μου να χαιδεύει την κατσίκα μας, με το μοσχοβολιστό γάλα της, που μας έθρεφε, ούτε τις κοτούλες μας με τα φρέσκα τους αυγά...

Το πατρικό μου σπίτι στο Ρατζακλί, οι αναμνήσεις αυτές έρχονται από εκεί, από τα σκεπασμένα αλλά ολοκάθαρα προσωπικά μου έγκατα, μεγάλο και ωραίο, δέσποζε στην περιοχή, με δική μας Εκκλησούλα την «Παναγούλα», με αυλές, αλώνι, περιβόλι, πηγάδι και στέρνα, με τεράστια ελιά, πεύκο, κυπαρίσσι, περγουλιές, συκιές και αμυγδαλιές, απιδιές και ροδιές, βερικοκιές και μεσπολιές, όλα τα καρποφόρα δένδρα –ψάχνω πάντα τις γεύσεις και τα αρώματά τους, ματαίως– με λουλούδια πολλά, λουίζα, κρίνους της Παναγίας, ροζαμάρες και ντάλιες, ήταν ο Παράδεισός μου, εκεί τριγύριζαν ελεύθερες πολλές καμαρωτές κοτούλες και κοκόρια και κουνέλια, μία υπέρκομψη κατσίκα και η Γαιΐδούρα μας... Όλα τέλειωσαν και χάθηκαν μετά τους σεισμούς, δεν τα ξαναείδα ποτέ, δεν ξαναγυρίσαμε ποτέ εκεί... Μια ανοιχτή πληγή που δεν αιμορραγεί, αλλά δεν έχει και κλείσει...

Σε αυτόν τον πλούτο γύρω μου, σε αυτή τη συνύπαρξη, ως αυτονόητη και φυσική, δεν είχα δώσει καμία σημασία, αντίθετα είχα μάτια μόνο για πουλιά, πεταλούδες και λουλούδια, τα ζωγράφιζα από πολύ μικρή, κι όμως όλα αυτά τι περίεργο, βρίσκονταν ζωντανά μέσα στην μνήμη μου κι ευγνωμονώ την Τιτανίδα Μνημοσύνη, την μητέρα των 9 Μουσών, γιατί ήταν αυτή που εφηύρε τους «λογισμούς και τις ενθυμήσεις». Μετά οι θυγατέρες της, οι 9 Μούσες, εμπνεύστηκαν τις Τέχνες – που υπηρετώ. Μέσα από την Τέχνη, τον τρόπο και το μέσον μου να εκφράζομαι, ως μια εξιλέωση εφέτος ένοιωσα ακατανίκητη λυτρωτική ανάγκη, έστω και αργά και αναδρομικά, να τιμήσω, να υμνήσω αυτά τα πλάσματα με την τεράστια αξία.

Ζωγράφισα σε χαρτιά –ένα υλικό που τους ταιριάζει– την ομορφιά και την χάρη τους, τα θυμήθηκα όλα, αυτόν τον κόσμο από τα πρώτα καθοριστικά χρόνια της ζωής μου. Κι αν εμείς στην οικογένειά μου, γονείς, νόμος, νόνα, τέσσερα παιδιά, οκτώ άτομα, τρεφόμασταν από αυτά, αν τα πολλαπλασιάσουμε εκατομμύρια φορές, θα δούμε πως αυτά τα πλάσματα έχουν προσφέρει στους ανθρώπους ωκεανούς από γάλα, βουνά από αυγά, πεδιάδες από το δέρμα τους, πολλά Ιμαλάια από την σάρκα τους.

Και μου αρέσει η ελληνική σκέψη, και δεν μπορώ παρά να ευγνωμονώ επίσης και την Ωκεανίδα Ευρυνόμη, θηλυκή Οντότητα και αυτή, που όταν το Σύμπαν ήταν ακόμα ασχημάτιστο, χάος, μορφοποίησε την άμορφη ύλη και δημιούργησε τις μορφές των πραγμάτων και το κάλλος των μορφών... Τόσες μορφές, τόσα εκατομμύρια σχήματα και φόρμες, χρώματα και ποιότητες, τόσες λεπτομέρειες διακόσμησης και στο παραμικρό, τόση φροντίδα, έμπνευση και τόση ομορφιά, είναι μια έκσταση· τα είπαμε Φύση! Ήταν ένα πανηγύρι και ένα ανεκτίμητο δώρο να δουλέψω τα σχήματα των ζώων που ήθελα με τον τρόπο μου, γιατί χρόνια τώρα έχω έναν καημό: επιθυμώ διακαώς να ακούσω έναν κόκορα αλλά κυρίως να συναντήσω ένα Γαιΐδουράκι, φαντάσου, έχουν εξαφανιστεί.

Λέω Γαιΐδουράκι ως να είναι ουδέτερο, ενώ εννοώ την Γαιΐδούρα που μη έχοντας τρόπο να πει τον πόνο της, οι άνθρωποι, ανέντιμα, υποτιμητικά, την είπαν αναισθητη και την φόρτωσαν, εκτός από τα βάρη, και με μειονεκτήματα, τους άθλιους και τους αναισθητους τους λένε γαιΐδουρία, έτσι που το όνομά της να ηχεί εντελώς

απαξιωτικά. Πραγματικά δυσκολεύτηκα να την ονοματίσω, τώρα όμως το κάνω γιατί πρέπει και γιατί είναι αυτή η Γαϊδούρα, που έχει το μοναδικό προνόμιο να παράγει το πολυτιμότερο γάλα, το πιο κοντινό με το μητρικό κι έχει σώσει άπειρες ορφανές παιδικές ζωές.

Η Γαϊδούρα κι αν δεν έχει την μεγαλοπρέπεια του εξαδέλφου της, του αγαπημένου αλόγου, είναι και αυτή πανέμορφη, με μάτια λυπημένα και με την δική τους υπομονετική ταπεινή γλύκα! Τι να της κάνει ένα χάδι στα τόσα βάσανά της, αλλά, ποιος ξέρει, ίσως να σημαίνει κάτι, αν της πω ευχαριστώ και συγγνώμη... Ακόμα και σήμερα, είδα τωρινές εικόνες του κόσμου όλου αλλά και στα τουριστικά νησιά μας, και σιγουρεύτηκα πως η Γαϊδούρα εξακολουθεί είναι το απόλυτο σύμβολο της απόλυτης εξουθένωσης, της απόλυτης εκμετάλλευσης, της απόλυτης αχαριστίας, της απόλυτης απονιάς, της απόλυτης βαρβαρότητας, του απόλυτου πόνου, μα και της απαξίωσης και της ειρωνείας, αφού στην πλάτη της όχι μόνο χωρίς έλεος έχει σηκώσει και κουβαλήσει όλα τα βάρη του κόσμου, έχει εξοντωθεί μέσα στους ήλιους ιδρωμένη, κατάκοπη και υποταγμένη, ανήμπορη, αθώα, διψασμένη, αλλά και την φόρτωσαν, όπως είπαμε, με επίθετα ταπεινωτικά, απαξιωτικά, υποτιμητικά... Τι να πει κανείς...

Πολλές και πολλών ειδών οι αγάπες μου. Εδώ και χρόνια πίσω, έχω γνωρίσει τον κόσμο των ζώων και μαζί τους έναν κόσμο που δεν υποψιαζόμουν ποτέ και τώρα είναι απαραίτητο μέρος της ζωής μου. Μέσα από τις γάτες τις αδέσποτες και την αξέχαστη Τζίνα, την σκυλίτσα μου, που την βρήκα μικρή, πεταμένη, μια νύχτα του καλοκαιριού με την Α. Κ., την φίλη μου - που έχει «φύγει». Την βρήκα κοντά στο σπίτι μου στην Βεργωτή. Πραγματικά, χωρίς την επαφή μου με αυτά τα πλάσματα θα ήμουν φτωχότερη, θα έχανα ένα όμορφο κομμάτι, έναν πλούτο συναισθημάτων, τρυφερότητας και αφοσίωσης, θα έχανα την ευκαιρία να δω την ανταπόδοση της αγάπης, να αγαπήσω και να με αγαπήσουν άνευ όρων.

Τα ζώα έχουν απίστευτα χαρίσματα, από κάποιους ανθρώπους έχουν αγαπηθεί πολύ, αλλά στα περισσότερα χέρια των ανθρώπων, ανυπεράσπιστα χιλιάδες χρόνια τώρα, είχαν μεταχείριση και μοίρα σκληρή και άδικη, εξαναγκασμένα βίαια να υποτάσσονται και να δουλεύουν με όρους δουλείας, τα βόδια κατάκοπα με τα αλέτρια τους οργώνουν την γη, τα υπερήφανα άλογα στα χωράφια, στα αλώνια, στους πολέμους, οι ταύροι στις βάρβαρες αρένες, τα τραύματα και οι πληγές και ο πόνος τους θέαμα για ιαχές και χειροκρότημα, χιλιάδες ενθουσιασμένοι κι εκστασιασμένοι βάρβαροι όρθιοι να ουρλιάζουν από ευτυχία. Και είμαι και Ταύρος. Φαντάσου!

Το θέμα της Έκθεσής μου εφέτος δεν είναι ακριβώς μια νοσταλγία, μια επιστροφή στα πρώτα μου βιώματα. Είναι η ανάγκη μου να αναδείξω την στάση και την απαξίωση στους νόμους της Φύσης και την εξάντλησή της, μέσα από το απόλυτο σύμβολο απονιάς, την Γαϊδούρα, και από κάποια άλλα πολύτιμα πλάσματα, συνδεδεμένα με την ζωή στην Κεφαλονιά - που είναι ωραία και αυτή και αυτά. Μια ευκαιρία να τακτοποιήσω τους λογαριασμούς μου· η επίγνωση και η συνειδητοποίηση είναι μια εξιλέωση και μια ανακούφιση, ζητώντας συγγνώμη στην Λεβάντα μας, που θα αγαπάω παντοτινά. Μαζί με την «Ευχή», κεντρικό μου Έργο, να ευχηθώ να εξακολουθήσουν να ανθίζουν τα λουλούδια, να εξακολουθήσουν να υπάρχουν σωτήριες Μέλισσες κι όλα τα άλλα πετούμενα, η μόνη Πύλη σωτηρίας της ζωής! ΣΥΓΓΝΩΜΗ...

Αγαπημένοι μου φίλοι, σας περιμένω να ξαναβρεθούμε σε αυτήν την αυγουστιάτικη συνάντηση, με γύρω μας την φροντισμένη πραγματική Φύση της ΠΕΜΑΧΡΙΝΑ και την ζωγραφισμένη στα καλύτερά τους. Οι τιμώμενοι, οι ευεργέτες, της ξηράς, της θάλασσας, του ουρανού, Ζώα και Φυτά, κι αυτοί στα καλύτερά τους.

Ευχαριστώ τις ακριβές μου κόρες Μαργαρίτα και Ισμήνη, παντοτινές συμπαραστάτριές μου με ποικίλους τρόπους σ' αυτήν την κοπιαστική δουλειά, την απολύτως χειρωνακτική, την μοναδική Μανίτα, αδελφή ψυχή μου πια, αλλά και όλους εσάς, φίλες και φίλοι που τόσο θερμά αγαπάω και εκ των προτέρων σας ευχαριστώ....

Έφη